

คำวินิจฉัยของ นายมงคล ธรรม์กุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๔๕

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๔ ว่า พรรคผู้แจ้งเห็นจริง ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญของพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๔ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ กล่าวคือ พรรคผู้แจ้งเห็นจริง จัดประชุมใหญ่สามัญของพรรคโดยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่ข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ ที่กำหนดให้ผู้ที่ร่วมประชุมต้องเป็นสมาชิกของพรรค และมีองค์ประชุมครบตามจำนวนที่ข้อบังคับของพรรคกำหนด คือ ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน มีเหตุที่จะยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริงตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลสั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายชัชวาล เปล่งแสงสว่าง หรือพิรเดช แสงสว่าง หัวหน้าพรรคผู้แจ้งเห็นจริงยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปรว่า พรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๓ และได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ แต่ได้เกิดความขัดแย้งกันทางความคิดในคณะกรรมการบริหารพรรคผู้แจ้งเห็นจริง เป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคลาออกจากตำแหน่ง จำนวน ๑๖ คน ผู้รักษาการหัวหน้าพรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้ทำหนังสือเชิญประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริงให้เป็นไปตามเวลาที่ระเบียบข้อบังคับพรรคกำหนดด้วยความรีบเร่ง และไม่ขานานูระเบียบข้อกฎหมายต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับคณะกรรมการบริหารพรรคผู้แจ้งเห็นจริงทั้งหมด ๑๘ คน มีความรู้ความเข้าใจน้อยหรือมีการศึกษาในระดับชั้นต่ำหรือเป็นชาวบ้านเสียส่วนมาก ทำให้ความคิดอุดมการณ์ในทางการเมืองแตกต่างกัน จนเป็นผลทำให้เกิดความขัดแย้งกันเป็นระยะ ๆ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และเกิดความผิดพลาด

ในระเบียบข้อกฎหมายหลายครั้งแต่ได้รับการชี้แนะจากคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งในระดับจังหวัดและส่วนกลางเป็นอย่างดี พรรครู้แจ้งเห็นจริงขอยอมรับมตินายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครู้แจ้งเห็นจริง โดยพรรครู้แจ้งเห็นจริงไม่มีคำโต้แย้งในข้อกล่าวหาใด ๆ ทั้งสิ้น

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือ
มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

พิจาระห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริงนั้น เห็นว่า พรรคผู้แจ้งเห็นจริงมีหน้าที่จัดการประชุมใหญ่สามัญของพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ แต่พรรคผู้แจ้งเห็นจริงไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่พรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่ข้อบังคับพรรคกำหนด ซึ่งการประชุมใหญ่พรรคตามข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วยสมาชิกพรรคไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม และนายทะเบียนตรวจพบว่า ไม่มีการประชุมตามสถานที่ที่แจ้งและมีสมาชิกพรรคผู้แจ้งเห็นจริงไม่ได้เข้าประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองจำนวน ๒๕ คน จากที่พรรคแจ้งว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๑๔ คน จึงทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญมีจำนวนเพียง ๘๕ คน น้อยกว่า ๑๐๐ คน และหัวหน้าพรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ขอยอมรับมตินายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริงโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคผู้แจ้งเห็นจริงไม่ดำเนินการให้องค์ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ครบหนึ่งร้อยคนเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ จึงเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคผู้แจ้งเห็นจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะตั้งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ